

Saksnr. 23/4840

15.11.2024

Høringsnotat - Tredjeparts opplysningsplikt om kryptoeiendeler (CARF) og endringer i sktfvl. § 7-3

Innhold

1	Innledning og sammendrag	3
2	Bakgrunn	4
3	Hovedtrekkene i CARF	6
4	Gjeldende rett	9
5	Vurderinger og forslag	9
6	Nærmere om forslaget.....	12
6.1	Opplysningsplikt om alle brukere.....	12
6.2	Opplysningsplikt om innestående verdier	13
6.3	Rapporteringsregler for utenlandske tjenestetilbydere.....	14
6.4	Effektiv gjennomføring og håndheving.....	15
7	Forslag om endringer i skatteforvaltningsloven § 7-3.....	17
7.1	Nye digitale pengeprodukter i CRS	17
7.1.1	Bakgrunn.....	17
7.1.2	Endringer i CRS.....	17
7.1.3	Gjeldende rett	18
7.1.4	Vurderinger og forslag	18
7.2	Kundetiltak ved mangler i egenerklæringen.....	19
7.3	Oppretting i skatteforvaltningsloven § 7-3	19
8	Konsekvenser av forslaget	20
8.1	Administrative og økonomiske konsekvenser.....	20
8.1.1	Konsekvenser for de opplysningspliktige.....	20
8.1.2	Konsekvenser for skattepliktige	21
8.1.3	Konsekvenser for Skatteetaten	21
8.2	Personvernkonsekvenser	22
8.2.1	Behandling av personopplysninger og retten til privatliv	22
8.2.2	Departementets vurderinger.....	24
9	Ikrafttredelse	28
10	Lovforslag.....	29

1 INNLEDNING OG SAMMENDRAG

Finansdepartementet sender på høring forslag til nye regler i skatteforvaltningsloven om opplysningsplikt for tilbydere av tjenester knyttet til kryptoeiendeler.

Bakgrunnen for lovforslaget er OECDs internasjonale standard for automatisk utveksling av opplysninger om kryptoeiendeler, «Crypto-Asset Reporting Framework» (CARF). Kryptoeiendeler kan oppbevares og overføres anonymt, uten bruk av tradisjonelle finansielle mellomledd, også over landegrenser. Det er utfordrende for skattemyndighetene å få oversikt over omsetning av og eierskap til slike eiendeler. Aktørene som er involvert er heller ikke opplysningspliktige etter OECDs internasjonale standard for utveksling av finansiell informasjon (CRS). Formålet med CARF er å gi skattemyndighetene økt informasjon om eierskap til kryptoeiendeler, og samtidig styrke eksisterende regler om automatisk utveksling av opplysninger på skatteområdet.

Departementet foreslår å gjennomføre standarden i norsk rett. Etter standarden skal skattemyndighetene innhente opplysninger om utenlandske skattepliktige fra norske tjenestetilbydere. Disse opplysningene utveksles så med landet der den skattepliktige er bosatt. Tilsvarende vil Norge få opplysninger om norske skattepliktige som bruker tjenestetilbydere i andre land. Forslaget vil dermed styrke skattemyndighetenes kontrollmuligheter.

Departementet foreslår videre at norske tjenestetilbydere skal gi opplysninger om brukere som er skattemessig bosatt i Norge. I tillegg foreslås opplysningsplikt om innestående verdier. Departementet foreslår samtidig enkelte mindre endringer i CRS.

Departementet foreslår en overordnet bestemmelse i skatteforvaltningsloven, og at detaljene i opplysningsplikten mv. reguleres i skatteforvaltningsforskriften. Forslag til forskriftsendringer vil sendes på egen høring av Skattedirektoratet.

Departementet foreslår at lovendringene trer i kraft 1. januar 2026 med første rapportering til skattemyndighetene i 2027.

2 BAKGRUNN

Markedet for kryptoeiendeler har vokst raskt de siste årene og verdien av kryptoeiendeler har økt betraktelig. Kryptoeiendeleres særskilte egenskaper gjør det vanskelig å få oversikt over eierskap til og omsetning av slike eiendeler. Dette har skapt nye utfordringer for skattemyndighetene.

Bruken av kryptografisk sikret og desentralisert registerteknologi, særlig bruken av blokkjeder, innebærer at kryptoeiendelene kan bli utstedt, registrert, overført og lagret uten bruk av tradisjonelle finansielle mellomledd. Dette betyr at verdier kan sendes og mottas direkte uten involvering av banker eller andre tredjeparter.

Selv om verdier kan sendes og mottas uten bruk av mellomledd, er det fortsatt behov for markedsplasser for omsetning av kryptoeiendeler og tjenester som tilbyr sikker oppbevaring av kryptoeiendeler. Dette har ført til fremveksten av nye tjenestetilbydere, som vekslings tjenester og oppbevaringstjenester. Vekslings tjenester for kryptoeiendeler vil typisk tilrettelegge for kjøp, salg og veksling av kryptoeiendeler mot andre kryptoeiendeler eller mot offisiell valuta. Oppbevaringstjenester tilbyr digitale «lommebøker», som kan brukes til å lagre kryptoeiendeler ved bruk av offentlige og private nøkler. Slike tjenester er underlagt hvitvaskingsregelverket, men er ellers lite regulert. Det er imidlertid lagt frem forslag om mer omfattende reguleringer av tjenestetilbydere av kryptoeiendeler.¹

Det har det siste tiåret vært en betydelig utvikling innen internasjonal utveksling av skatteinformasjon. I 2014 vedtok OECD en standard for automatisk utveksling av

¹ [Finansdepartementet sendte 1. mars i år på høring forslag til gjennomføring av forordning \(EU\) 2023/1114 om markeder for kryptoeiendeler \(MiCA\) og av forordning \(EU\) 2023/1113 \(TFR II\) i norsk rett](#)

finansielle kontoopplysninger på skatteområdet, kjent som «Common Reporting Standard» (CRS).² Norge har gjennomført CRS og har siden 2017 utvekslet kontoopplysninger automatisk med andre land.

Veksten i markedet for kryptoeiendeler utfordrer de siste års fremgang innen internasjonal informasjonsutveksling. Markedet karakteriseres ved et skifte fra tradisjonelle finansielle mellomledd, til en ny gruppe tjenestetilbydere. Disse tjenestetilbyderne er i liten grad omfattet av eksisterende standard for opplysningsplikt om finansielle forhold. Muligheten for å oppbevare kryptoeiendeler i lommebøker uten tilknytning til tjenestetilbydere, samt å overføre kryptoeiendeler over landegrensene, øker risikoen for at kryptoeiendeler ikke blir skattlagt riktig. Skattemyndighetene har også begrenset innsyn, både nasjonalt og internasjonalt, i økonomiske aktiviteter på dette området. Samlet sett gjør dette det utfordrende for skattemyndighetene å fastslå om skatteforpliktelser er korrekt rapportert og fastsatt.

For å imøtekomme de nye skattemessige utfordringene kryptoeiendeler skaper, har OECD utarbeidet Crypto-Asset Reporting Framework (CARF).³ Standarden ble publisert 10. oktober 2022 og legger til rette for innhenting og automatisk utveksling av informasjon om transaksjoner som involverer kryptoeiendeler. En rekke land, inkludert Norge, signerte 10. november 2023 en intensjonsavtale om å gjennomføre CARF og revidert CRS i nasjonal rett med virkning fra 2026.⁴

CARF gjennomføres i norsk rett ved at Norge signerer en multilateral kompetent myndighetsavtale. Avtalen åpnes for signering høsten 2024. Den multilaterale kompetent myndighetsavtalen hjemles i artikkel 6 i OECDs og Europarådets

² [Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters, Second Edition | OECD iLibrary \(oecd-ilibrary.org\)](#)

³ [International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters : Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard | OECD iLibrary \(oecd-ilibrary.org\)](#)

⁴ [OECD Secretary-General Mathias Cormann welcomes pledge by 48 countries to implement global tax transparency standard for crypto-assets by 2027 | OECD](#)

multilaterale konvensjon om gjensidig administrativ bistand i skattesaker, som Norge har tiltrådt.⁵ Det er ventet at flere land vil undertegne avtalen i 2024, og at de fleste land som har gjennomført CRS, på sikt vil bli invitert til å delta. Internt i EU vil det gjennom endring av bistandsdirektivet (DAC8) bli gjennomført egen informasjonsutveksling basert på CARF.⁶

3 HOVEDTREKKENE I CARF

CARF består av fire sentrale elementer: (i) hvilke kryptoeiendeler som skal omfattes, (ii) hvilke tjenestetilbydere som blir pålagt opplysningsplikt, (iii) hvilke transaksjoner det skal gis opplysninger om og hvilken informasjon som skal gis, og (iv) brukergjennomgangen som skal identifisere brukere av kryptoeiendeler og deres skattemessige bosted.

CARF definerer en kryptoeiendel som en digital representasjon av en verdi eller rettighet som valideres og sikres ved bruk av kryptografisk sikret distribuert registerteknologi eller lignende teknologi. Med digital representasjon av en verdi eller rettighet, menes at eierskapet til et formuesgode eller en rettighet følger av eierskapet til kryptoeiendelen, og at eierskapet til kryptoeiendelen kan overføres til andre digitalt. Det er ikke avgjørende om det underliggende objektet er et fysisk objekt eller en rettighet.

Enkelte kryptoeiendeler er unntatt fra opplysningsplikten i CARF. Digitale sentralbankpenger og spesifiserte elektroniske pengeprodukter er ikke omfattet, se mer om disse i punkt 7.1. Videre unntas også kryptoeiendeler som tjenestetilbyder har fastslått ikke kan brukes for betalings- eller investeringsformål. Dette er et praktisk viktig unntak, som blant annet utelukker en rekke kryptoeiendeler som blir brukt i

⁵ [Multilateral bistandsavtale - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

⁶ [Directive - EU - 2023/2226 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu)

dataspill og flere såkalte «utility tokens». Vurderingen gjøres konkret og med utgangspunkt i FATFs retningslinjer for virtuelle verdier.⁷

Opplysningsplikten påhviler tilbydere av vekslings tjenester for kryptoeiendeler. Dette er tjenestetilbydere som opptrer som mellomledd ved veksling mellom forskjellige typer kryptoeiendeler, eller mellom kryptoeiendeler og offisiell valuta. Siden omsetning og overføring av kryptoeiendeler hovedsakelig skjer gjennom vekslings tjenester, har disse en sentral rolle i omsetningen av kryptoeiendeler. Vekslings tjenestene vil ofte ha god oversikt over kryptoeiendelerens markedsverdi, og kan kreve at brukeren gir nødvendige opplysninger.

Tjenestetilbyder skal rapportere til det landet hvor den (i) er skattemessig hjemmehørende, (ii) stiftet eller på annen måte etablert, (iii) er ledet eller forvaltet fra, (iv) har forretningssted, eller (v) gjennomfører vekslinger gjennom filial med tilholdssted i land som gjennomfører standarden. Listen er sortert fra sterkest til svakest tilknytning. For å forhindre dobbelrapportering, skal tjenestetilbyderen bare rapportere til landet den har sterkest tilknytning til. Filialer har alltid opplysningsplikt til landet den er hjemmehørende i om transaksjoner som gjennomføres via filialen.

Det er tre typer transaksjoner det skal rapporteres om:

- Vekslinger mellom kryptoeiendeler og offisiell valuta
- Vekslinger mellom kryptoeiendeler
- Overføringer av kryptoeiendeler (inkludert som vederlag for kjøp av varer eller tjenester)

For hver type kryptoeiendel, skal det for hver bruker rapporteres samlet for alle utgående transaksjoner og samlet for alle inngående transaksjoner. Videre skal det

⁷ [Updated Guidance for a Risk-Based Approach for Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers \(fatf-gafi.org\)](https://www.fatf-gafi.org)

skilles mellom transaksjoner mellom forskjellige kryptoeiendeler og transaksjoner mellom kryptoeiendeler og offisiell valuta. For overføringer skal opplysningspliktige tjenestetilbydere, så langt det er mulig, kategorisere overføringer etter type.

For veksling mellom forskjellige kryptoeiendeler, skal kryptoeiendelens markedsverdi rapporteres i offisiell valuta på kjøps- og salgstidspunktet. Siden opplysningene skal gis for hver type kryptoeiendel, innebærer veksling mellom forskjellige typer kryptoeiendeler at det oppstår to opplysningspliktige transaksjoner. Der kryptoeiendel A veksles mot kryptoeiendel B, skal tjenestetilbyder rapportere samlet antall enheter av kryptoeiendel B som kjøpes, og markedsværdien av disse kryptoeiendelene fratrukket transaksjonskostnader, samt samlet antall enheter av kryptoeiendel A som selges, og markedsværdien av disse fratrukket transaksjonskostnader.

Overføringer av kryptoeiendeler kan også være relevant for skattemyndighetene og er derfor omfattet av opplysningsplikten. Med overføringer menes at kryptoeiendeler flyttes fra en lommebokadresse til en annen, uten at eiendelen samtidig blir vekslet i annet formuesgode. Kategorien omfatter rene overføringer, for eksempel «airdrops», utlån og avkastning fra «mining» eller «staking». Kategorien omfatter også overføringer som kan ha en motytelse, men hvor motytelsen ikke er kjent for tjenestetilbyderen. Det skal opplyses om antall enheter overført, antall transaksjoner og samlet markedsverdi av overføringene fordelt på type overføring. Videre skal det opplyses om overføringer til eksterne lommebokadresser, det vil si lommebokadresser tjenestetilbyder ikke kan fastslå at tilhører en finansinstitusjon eller annen opplysningspliktig tjenestetilbyder. Det skal ikke opplyses om hvilken lommebokadresse overføringer gjøres til, men denne informasjonen skal være tilgjengelig for skattemyndighetene ved kontroll.

CARF omfatter også tilfeller hvor en opplysningspliktig tjenestetilbyder gjennomfører betalinger på vegne av virksomheter som aksepterer kryptoeiendeler som betaling for varer eller tjenester. Dette gjelder kun for transaksjoner over en gitt terskelverdi. I slike tilfeller skal den opplysningspliktige tjenestetilbyderen behandle både virksomheten og

kundene av virksomheten som brukere av tjenesten, og rapportere på samme måte som for andre brukere.

CARF oppstiller bestemte krav til brukergjennomgang, som er utformet på samme måte som for CRS. Tjenestetilbydere skal identifisere brukere av tjenesten og fastslå hvor brukeren er skattemessig bosatt. For brukere som er juridiske personer, skal også reelle rettighetshavere identifiseres. I praksis skjer dette ved at alle brukere leverer en egenerklæring som opplyser om navn, skattemessig bosted, personnummer mv. Tjenestetilbyder skal ha prosedyrer for å vurdere troverdigheten av egenerklæringen og gjennomføre nødvendige tiltak der det er grunn til å reise tvil om opplysningene som gis.

4 GJELDENDE RETT

Kryptoeiendeler blir skattemessig behandlet på lik linje med andre formuesgoder. Gevinst ved realisasjon er skattepliktig, og verdien av kryptoeiendelen inngår i grunnlaget for formuesskatt. Etter skatteforvaltningsloven § 8-2 har skattepliktige opplysningsplikt om formue, inntekt og andre opplysninger som har betydning for fastsetting av skattegrunnlaget. Dette omfatter også opplysninger om kryptoeiendeler. Av skatteforvaltningsloven § 8-1 følger det at skattepliktige skal opptre aktsomt og lojalt, slik at skatteplikten i rett tid blir klarlagt og oppfylt. Dette innebærer blant annet at skattepliktige kan ha plikt til å gi opplysninger utover det som det bes om i skattemeldingen.

For tredjeparter er det ingen generell opplysningsplikt om kryptoeiendeler, men opplysningsplikten etter skatteforvaltningsloven § 7-3 kan i noen tilfeller omfatte finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler, se punkt 7.1. Tilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester for kryptoeiendeler er i seg selv ikke omfattet av § 7-3.

5 VURDERINGER OG FORSLAG

Det er utfordrende for skattemyndigheter å få oversikt over inntekter og transaksjoner med kryptoeiendeler som eieren ikke opplyser om selv. Samarbeid mellom

skattemyndigheter i ulike land er derfor et viktig virkemiddel for å styrke skattemyndighetenes arbeid med skattefastsettingen, herunder kontrollmuligheter. Som beskrevet under punkt 2, faller både kryptoeiendeler og tilbydere av tjenester knyttet til kryptoeiendeler, utenfor eksisterende standard for innhenting og utveksling av finansiell informasjon (CRS). Mangelen på tredjepartsrapportering av kryptoeiendeler kan lede til uønskede tilpasninger ved at investeringer i tradisjonelle finansaktiva dreies mot investeringer i kryptoeiendeler.

Et av formålene med CARF er å forhindre uthuling og omgåelse av CRS. Man kan anta at de fleste land som har innført CRS, også vil innføre CARF på sikt. Norge har hatt stort utbytte av å delta i informasjonsutvekslingssamarbeidet for CRS-informasjon. Det er derfor viktig at Norge bidrar til å styrke dette samarbeidet ved å også innføre CARF. Ved å delta i informasjonsutvekslingssamarbeidet med andre land, vil norske skattemyndigheter få tilgang til opplysninger om norske brukere av utenlandske tjenestetilbydere. Tilgang til denne informasjonen vil styrke skattemyndighetenes arbeid med fastsetting og kontroll på dette området.

En følge av at CARF innføres i en rekke andre land, er at det ikke kan utelukkes at norske tjenestetilbydere får opplysningsplikt til andre lands skattemyndigheter som følge av de særskilte reglene om tilknytning til et land. Ved å gjennomføre CARF i Norge, vil norske tjenestetilbydere som ellers måtte rapportert til andre land, kunne nøye seg med å rapportere opplysningene til norske skattemyndigheter.

På denne bakgrunn foreslår departementet at CARF gjennomføres i norsk rett.

CARF er utarbeidet med sikte på informasjonsutveksling med andre stater og har derfor ingen regler om opplysningsplikt for landenes egne skattepliktige.

Egenrapporteringsgraden for kryptoeiendeler er lav i Norge.⁸ Skattemyndighetene har tilsvarende utfordringer med skjult eierskap og anonyme overføringer av kryptoeiendeler i Norge som man har i andre land. Tjenestetilbydere i Norge som omfattes av CARF, bør derfor etter departementets oppfatning også ha opplysningsplikt om brukere som er skattemessig bosatt i Norge. Formålet er å sikre at norske skattemyndigheter får nødvendig informasjon om disse brukerne.

Erfaringer med tredjepartsrapportering om finansielle eiendeler har vist at dette kan være til fordel for både skattepliktige og skattemyndighetene. For skattepliktige kan det være tidkrevende og komplisert å gi riktige opplysninger om kryptoeiendeler til skattemyndighetene. Med tredjepartsrapportering kan skattemyndighetene i større grad tilpasse skattemeldingen slik at den blir enklere å fylle ut for skattepliktige. For skattemyndighetene innebærer tredjepartsrapportering både en forbedring av kvaliteten på opplysningene som gis, og økt rapporteringsgrad. Departementet viser videre til at tjenestetilbyderne i stor grad allerede har opplysningene som skal gis til skattemyndighetene, enten som ledd i driften eller på grunn av eksisterende hvitvaskingsregelverk.

Departementet foreslår derfor at vekslings- og oppbevaringstjenester også får opplysningsplikt om brukere som er skattemessig bosatt i Norge, tilsvarende opplysningsplikten som følger av CARF.

Etter departementets oppfatning kan det på enkelte punkter være behov for å gå lenger enn det som følger av CARF. Det gjelder blant annet omfanget av hvilke utenlandske brukere det skal gis opplysninger om og opplysningsplikt om innestående verdier. Departementet viser til vurderingene i kapittel 6.

⁸ [48 155 har oppgitt at de eier kryptovaluta – Skatteetaten tror mange ikke er klar over at det skal føres i skattemeldingen - Skatteetaten](#)

Reglene i CARF er tekniske og detaljerte. De skal også kunne tilpasses et marked i hurtig utvikling, hvor det kan være behov for raske justeringer i regelverket.

Departementet foreslår en overordnet bestemmelse i skatteforvaltningsloven, og at detaljene reguleres i skatteforvaltningsforskriften. Forslag til forskriftsendringer vil sendes på egen høring av Skattedirektoratet.

Forskriftshjemlene bør være vide nok til å ta høyde for ny teknologi, nye markeder og markedsaktører, og økt behov for opplysninger. Departementet foreslår derfor at forskriftshjemlene ikke avgrenses til det som følger direkte av CARF, slik standarden nå er utformet, men at hjemlene er robuste med tanke eventuelle senere endringer. Lov- og forskriftsbestemmelsene skal tolkes i tråd med CARF, og tolkning av denne.

6 NÆRMERE OM FORSLAGET

6.1 Opplysningsplikt om alle brukere

Slik CRS er gjennomført i norsk rett, skal den opplysningspliktige gi skattemyndighetene opplysninger om alle kunder, uavhengig av hvor de er skattemessig bosatt. En slik utvidelse styrker skattemyndighetenes kontrollmuligheter. Departementet antar videre at det er enklere for de opplysningspliktige å gi korrekt informasjon når de ikke må holde seg oppdatert om hvilke land som deltar i samarbeidet til enhver tid. I tillegg vil en slik løsning trolig være administrativt enklere for tjenestetilbyderne.

Plikt til å gi opplysninger om alle brukere til norske skattemyndigheter vil innebære at det må gis opplysninger om navn, skattemessig bosted, personnummer mv. også for brukere som er skattemessig bosatt i land som ikke deltar i informasjonsutvekslingssamarbeidet. Det skal også gis opplysninger om brukerens transaksjoner med kryptoeiendeler, på samme måte som for andre brukere.

Tjenestetilbydere skal innhente og vurdere egenerklæringer fra alle sine brukere. I tillegg må de lagre opplysninger om transaksjoner, uavhengig av hvor brukeren er

bosatt, se punkt 6.4. Departementet antar at forslaget ikke gir nevneverdig merarbeid for den opplysningspliktige. Departementet antar at norske tjenestetilbydere kun vil ha et fåtall brukere som ikke er skattemessig bosatt i Norge eller i et land som Norge utveksler opplysninger med (heretter kalt «partnerjurisdiksjon»). Informasjonen som samles inn er heller ikke av sensitiv karakter.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at opplysningsplikten ikke avgrenses til brukere som opplyser at de er skattemessig bosatt i Norge eller en partnerjurisdiksjon, men at den omfatter alle brukere av tjenesten.

Departementet viser til forslag til skatteforvaltningsloven § 7-X første og annet ledd.

6.2 Opplysningsplikt om innestående verdier

Tjenestetilbydere har etter CARF ikke opplysningsplikt om verdien av kryptoeiendelene brukeren har innestående. Skattepliktige kan på enkelt vis oppbevare store verdier i kryptoeiendeler. Kryptoeiendeler som er ervervet før en tjenestetilbyder får opplysningsplikt om overføringer, vil skattemyndighetene ikke ha kunnskap om, med mindre brukeren selv opplyser om dem. For at skattemyndighetene skal kunne kontrollere fastsettingen av den skattepliktiges grunnlag for formuesskatt, er det behov for tredjepartsopplysninger om innestående verdier.

På denne bakgrunn foreslår departementet at opplysningspliktige tjenestetilbydere også skal gi opplysninger om brukernes innestående verdier. Opplysningsplikten omfatter både verdier i kryptoeiendeler og i offisiell valuta. Innestående verdier skal verdsettes til markedsverdien per 1. januar i fastsettingsåret.

Når opplysningsplikten foreslås utvidet til å også omfatte innestående verdier, taler det for at rene oppbevaringstjenester også bør være opplysningspliktige tjenestetilbydere. På den måten vil opplysningsplikten om innestående verdier være konsekvent, uavhengig av om tjenestetilbyder opptrer som vekslingsjeneste eller

oppbevaringstjeneste. Departementet foreslår derfor at rene oppbevaringstjenester også skal være opplysningspliktig etter ny bestemmelse. Departementet legger opp til at det i forskrift kan defineres hvem som er opplysningspliktig oppbevaringstjeneste.

Departementet viser til forslag om skatteforvaltningsloven § 7-X første ledd og annet ledd bokstav e.

6.3 Rapporteringsregler for utenlandske tjenestetilbydere

Departementet antar at det i all hovedsak bare vil være tjenestetilbydere som er skattemessig hjemmehørende i Norge, som også vil ha opplysningsplikt til Norge. I tilfeller hvor utenlandske tjenestetilbydere kan ha en form for tilknytning til Norge, uten å være skattemessig hjemmehørende her, antar departementet at de vil ha sterkere tilknytning til andre partnerjurisdiksjoner.

Det kan likevel tenkes at enkelte tjenestetilbydere i overgangsperioder eller på grunn av særskilte omstendigheter, vil kunne ha opplysningsplikt til Norge uten å være skattemessig hjemmehørende her. For eksempel dersom tjenestetilbyderen har forretningssted i Norge, men er registrert eller hjemmehørende i et land som enda ikke har tiltrådt informasjonsutvekslingsavtalen. Det reiser spørsmål om også utenlandske tjenestetilbydere skal gi opplysninger om innestående verdier for alle sine brukere.

Det er grunn til å anta at en tjenestetilbyder som har sterk nok tilknytning til Norge til at den skal rapportere hit, også har et ikke ubetydelig antall brukere som er skattemessig bosatt i Norge. Det tilsier at skattemyndighetene har samme behov for opplysninger om innestående verdier fra denne tjenestetilbyderen som fra tilbydere hjemmehørende i Norge.

For tjenestetilbydere hjemmehørende i andre land, kan det være mer krevende å forholde seg til en opplysningsplikt som går lenger enn CARF. Skatteetaten vil kunne gi nødvendig veiledning til de få dette vil gjelde. Departementet antar at det uansett vil

være administrativt krevende for en tjenestetilbyder å måtte tilpasse seg et nytt lands rapporteringssystemer. Det må derfor antas at en utvidet opplysningsplikt vil ha begrenset betydning for den opplysningspliktige.

Departementet legger derfor opp til at det i forskrift bestemmes at tjenestetilbydere som ikke er skattemessig hjemmehørende i Norge, men som likevel skal rapportere til Norge, skal gi samme opplysninger som tjenestetilbydere som er skattemessig hjemmehørende i Norge. Det innebærer at tjenestetilbyderen skal gi opplysninger om alle sine brukere og opplysninger om innestående verdier. Departementet foreslår imidlertid ikke at utenlandske oppbevaringstjenester skal ha opplysningsplikt til Norge.

6.4 Effektiv gjennomføring og håndheving

Det følger av CARF at landene skal ha regler som sikrer gjennomføring av opplysningsplikten og brukergjennomgangen.

Departementet foreslår at opplysningspliktige skal identifisere brukere av tjenesten og at dette også skal omfatte identifisering av reelle rettighetshavere. Siden formålet er å fastslå hvilket land brukeren er skattemessig bosatt i, må tjenestetilbyderen identifisere alle sine brukere, uavhengig av om de er bosatt i Norge, en partnerjurisdiksjon eller et tredjeland.

Skatteforvaltningsloven § 14-1 om tvangsmulkt, § 14-7 om overtredelsesgebyr og § 14-13 om straff for tredjeparts opplysningssvikt, gjelder for tjenestetilbydere som er opplysningspliktige etter skatteforvaltningsloven kapittel 7. Sanksjonsbestemmelsene kan dermed anvendes på tjenestetilbydere som ikke oppfyller sin opplysningsplikt til skattemyndighetene etter ny bestemmelse.

Tjenestetilbydere plikter å innhente egenerklæring fra brukerne av tjenesten. Det skal også gjøres en vurdering av egenerklæringens troverdighet. Dersom brukeren ikke har levert gyldig egenerklæring, skal ikke tjenestetilbyderen gjennomføre transaksjoner

eller overføringer til eller fra brukerens konto. Departementet foreslår at det gis særskilt hjemmel for å gi forskrift om konsekvensene av at fremgangsmåten for identifisering ikke blir fulgt.

Kommentarene til CARF anbefaler også at det etableres en omgåelsesregel. Departementet foreslår at det inntas en tilsvarende omgåelsesbestemmelse som for CRS, jf. skatteforvaltningsloven § 7-3 fjerde ledd. Eksempel på omgåelse omfattet av bestemmelsen, er oppdeling av transaksjoner ved bruk av kryptoeiendeler for kjøp av varer eller tjenester, slik at ingen enkeltransaksjon overstiger terskelbeløpet. Bestemmelsen pålegger tjenestetilbydere en plikt til å undersøke brukere som det er grunn til å tro innretter seg for å unngå at opplysninger blir utvekslet med fremmed stat.

Tjenestetilbydere har ikke opplysningsplikt om lommebokadresser. De har likevel plikt til å opplyse om transaksjoner til lommebokadresser tjenestetilbyderen ikke positivt kan fastslå har tilknytning til en annen tjenestetilbyder eller finansinstitusjon. Skattemyndighetene vil kunne kreve lommebokadressene utlevert ved kontroll etter skatteforvaltningsloven kapittel 10.

Tredjeparter som har opplysningsplikt etter skatteforvaltningsloven kapittel 7, plikter å innrette sin bokføring slik at opplysningene kan gis og kontrolleres, jf. § 7-1. Departementet foreslår at det i forskrift kan bestemmes at opplysningspliktige skal oppbevare opplysninger og dokumentasjon benyttet i forbindelse med identifisering og overføring, tilsvarende det som gjelder for CRS, jf. skatteforvaltningsloven § 7-3 tredje ledd siste punktum. Departementets forslag omfatter opplysninger om lommebokadresser.

Departementet foreslår også at det tas inn i skatteforvaltningsloven § 11-1 at skattemyndighetene kan pålegge opplysningspliktige å oppbevare dokumentasjonen i tråd med regler gitt i eller i medhold av skatteforvaltningsloven § 7-X tredje ledd.

Departementet foreslår at dette også skal gjelde opplysninger benyttet i forbindelse med identifisering og overføring.

Departementet viser til forslag til skatteforvaltningsloven § 7-X tredje og fjerde ledd og § 11-1 første ledd annet punktum.

7 FORSLAG OM ENDRINGER I SKATTEFORVALTNINGSLOVEN § 7-3

7.1 Nye digitale pengeprodukter i CRS

7.1.1 Bakgrunn

Parallelt med utviklingen av CARF, ble det gjort enkelte endringer i CRS, heretter omtalt som Revidert CRS. Virkeområdet ble blant annet utvidet til å omfatte nye digitale pengeprodukter og finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler. Det ble også gjort justeringer for å forenkle rapporteringen og for å unngå dobbelrapportering av opplysninger som omfattes av CARF.

I dette høringsnotatet vil kun endringer som forutsetter lovendring bli omtalt. Departementet viser til Skattedirektoratets høringsnotat for en mer detaljert gjennomgang av endringene i Revidert CRS.

7.1.2 Endringer i CRS

I Revidert CRS pålegges finansinstitusjoner opplysningsplikt om spesifiserte elektroniske pengeprodukter og digitale sentralbankpenger. Opplysningsplikten gjelder uavhengig av om de spesifiserte elektroniske pengeproduktene eller digitale sentralbankpengene også er kryptoeiendeler. I tillegg blir finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler omfattet av CRS. For å unngå dobbelrapportering, åpnes det for unntak fra opplysningsplikten etter CRS for opplysninger som er gitt etter CARF.

Begrepet spesifiserte elektroniske pengeprodukter blir brukt både i CARF og i Revidert CRS. Med spesifiserte elektroniske pengeprodukter menes en digital representasjon av en bestemt offisiell valuta som kan brukes som betalingsmiddel, og som kan innløses til pålydende verdi i den offisielle valutaen. Spesifiserte elektroniske pengeprodukter er i

hovedsak det samme som elektroniske penger, eller e-penger, som definert i finansforetaksloven § 2-4 annet ledd. Digitale sentralbankpenger er digital offisiell valuta utstedt av en sentralbank.

7.1.3 Gjeldende rett

Det følger av skatteforvaltningsloven § 7-3 første ledd at opplysningspliktige skal gi opplysninger om «finansielle forhold». Hva som anses som «finansielle forhold» utdypes i annet ledd, men listen er ikke uttømmende. E-penger er ikke opplistet i § 7-3 annet ledd, men omfattes av bestemmelsen, jf. Prop. 1 LS (2015–2016) s. 187–188. Digitale sentralbankpenger og finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler må videre anses å være «finansielle forhold» etter første ledd. Departementet legger derfor til grunn at § 7-3 allerede omfatter de nye begrepene i Revidert CRS.

7.1.4 Vurderinger og forslag

Spesifiserte elektroniske pengeprodukter er i hovedsak det samme som e-penger. Som nevnt er e-penger allerede omfattet av skatteforvaltningsloven § 7-3. Nå som spesifiserte elektroniske pengeprodukter uttrykkelig inkluderes i CRS, anser departementet det hensiktsmessig å tydeliggjøre at slike pengeprodukter er omfattet av skatteforvaltningsloven § 7-3. Departementet foreslår derfor å inkludere spesifiserte elektroniske pengeprodukter i listen i § 7-3 annet ledd. Av samme grunn foreslår departementet at digitale sentralbankpenger legges til i listen.

Finansielle institusjoner har etter Revidert CRS opplysningsplikt om finansielle instrumenter knyttet til kryptoeiendeler. Slike finansielle instrumenter er etter ordlyden allerede omfattet av bokstav d om finansielle instrumenter. Etter departementets syn vil en egen bokstav for derivater knyttet til kryptoeiendeler både være overflødig og egnet til å reise tvil om innholdet i gjeldende bokstav d. Departementet mener derfor det ikke er hensiktsmessig med en slik lovendring.

Departementet viser til forslag til skatteforvaltningsloven § 7-3 annet ledd ny bokstav h og i.

7.2 Kundetiltak ved mangler i egenerklæringen

Opplysningspliktige finansinstitusjoner plikter å innhente egenerklæring fra enhver kontohaver, jf. skatteforvaltningsloven § 7-3 tredje ledd. Departementet kan gi forskrift om konsekvensene av at pliktig egenerklæring ikke er innhentet ved opprettelse av ny kontoavtale, herunder at kontoavtale ikke kan inngås. Bestemmelsene er ment å gjennomføre kravene til brukergjennomgang, blant annet etter CRS. Innhenting av egenerklæring er en sentral del av slik identifisering.

Fremgangsmåten ved identifisering av kontohavere og reelle rettighetshavere (brukergjennomgangen) er regulert i skatteforvaltningsforskriften del § 7-3. Etter departementets syn bør det komme tydeligere frem at forskriftshjemmelen i skatteforvaltningsloven § 7-3 tredje ledd er vid nok til å dekke alle situasjoner hvor det er aktuelt å reagere mot mangler i brukergjennomgangen. Departementet foreslår at ordlyden i forskriftshjemmelen justeres, slik at det er klart at den gjelder for alle situasjoner hvor fremgangsmåten i tredje ledd, med tilhørende forskrift, ikke blir fulgt.

Som mulig konsekvens av at fremgangsmåten ikke blir fulgt, nevner lovteksten som eksempel at kontoavtale ikke kan inngås. Forskriftshjemmelen er imidlertid ikke avgrenset til dette tilfellet. For å tydeliggjøre at også andre tiltak kan være aktuelle, foreslår departementet at det også uttrykkelig angis at kontoavtalen alternativt kan sperres eller avsluttes. Oppstillingen er ikke uttømmende, og det kan fastsettes andre og mer vidtgående konsekvenser i forskrift.

Departementet viser til forslag til endring av skatteforvaltningsloven § 7-3 tredje ledd fjerde punktum.

7.3 Oppretting i skatteforvaltningsloven § 7-3

Låneformidlingsforetak er opplysningspliktige etter skatteforvaltningsloven § 7-3 første ledd bokstav g. Bestemmelsen henviser til finansforetaksloven § 2-18. Ved lov 16. desember 2022 nr. 91 om låneformidling ble finansforetaksloven § 2-18 opphevet. Vilkår for tillatelse som låneformidlingsforetak følger nå av låneformidlingsloven § 2-2.

Departementet foreslår at bokstav g endres slik at det istedenfor henvises til vilkårene i låneformidlingsloven.

Departementet viser til forslag til endring av skatteforvaltningsloven § 7-3 første ledd bokstav g.

8 KONSEKVENSER AV FORSLAGET

8.1 Administrative og økonomiske konsekvenser

8.1.1 Konsekvenser for de opplysningspliktige

Det er 12 tjenestetilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester registrert hos Finanstilsynet.⁹ Norske tjenestetilbydere som er definert som opplysningspliktige etter CARF, er per i dag ikke pålagt noen opplysningsplikt for kryptoeiendeler til skattemyndighetene. Dette er i flere tilfeller små aktører som har begrenset erfaring med å gjennomføre og følge opp rapporteringskrav. Departementet antar det derfor kan være krevende for disse aktørene å etterleve pliktene som følger av CARF.

Opplysningsplikten innebærer at aktørene må innhente og vurdere egenerklæring fra alle sine brukere, samle og systematisere all relevant informasjon om transaksjoner og lage en rapporteringsløsning som er tilpasset Skatteetatens systemer.

Tjenestetilbyderne er underlagt hvitvaskingsregelverket, og har derfor allerede en plikt til å gjennomføre brukergjennomgang av sine brukere. Departementet antar at de krav som stilles til innhenting og gjennomgang av egenerklæringen, ikke er særlig mer byrdefulle enn de krav som allerede gjelder. Aktørene må likevel være forberedt på å bruke mye ressurser på implementering og oppfølging av nye systemer for rapportering til skattemyndighetene de første årene.

Gode systemer for rapportering til Skatteetaten vil samtidig minske Skatteetatens kontrollbehov. Skatteetaten har gjennomført flere kontroller de siste årene, noe

⁹ [Virksomhetsregister - Finanstilsynet.no](https://www.finanstilsynet.no/virksomhetsregister) Informasjon hentet 3. september 2024.

bransjen opplever som ressurskrevende. Kostnadene med å tilrettelegge for økt rapportering kan til en viss grad veies opp av lavere kostnader med oppfølging av kontroll.

Endringene i CRS er av mindre omfang, men det kan likevel være nødvendig for opplysningspliktige å gjennomgå etablerte prosesser og gjøre enkelte tilpasninger. De fleste aktørene som omfattes av endringene i CRS, er rapporteringspliktige i dag og har god kunnskap om rammeverket som det nå skjer justeringer i. Departementet antar derfor at de økonomiske konsekvensene for denne gruppen vil være begrenset.

8.1.2 Konsekvenser for skattepliktige

Forslaget vil ha liten betydning for skattepliktige. Kryptoeiendeler er i dag ikke forhåndsutfylt i skattemeldingen, og skattepliktig må derfor selv fylle ut disse opplysningene. Den foreslåtte tredjepartsrapporteringen vil ikke endre vesentlig på dette på kort sikt. Unntaket er for innestående verdier, som etter hvert vil kunne bli forhåndsutfylt på skattemeldingen. Der skattepliktige har kjøpt eller solgt kryptoeiendeler i løpet av inntekståret, må gevinst/tap mv. fortsatt fylles ut i skattemeldingen slik som i dag.

8.1.3 Konsekvenser for Skatteetaten

Skatteetaten vil få økte kostnader med å utvikle tekniske løsninger for innhenting og utveksling av opplysninger fra CARF. Det vil også påløpe kostnader for oppfølging og veiledning av skattepliktige.

Skatteetatens IT-kostnader til utvikling av IT-løsninger er estimert å være i intervallet 17–19 millioner kroner. I tillegg kommer varige kostnader til forvaltning og videreutvikling av IT-løsningen fra 2027 knyttet til prosesser for innhenting, utveksling og bruk estimert til 4–5 millioner kroner per år. Kostnader knyttet til oppfølging av de opplysningspliktige aktørene er estimert til rundt 2–3 millioner kroner per år fra og med 2026. Siden de opplysningspliktige som omfattes av forslaget har begrenset med erfaring med rapportering til skattemyndighetene, vil det være noe usikkerhet knyttet

til behov for oppfølging, internasjonal samhandling og behov for videreutvikling av CARF.

Etterlevelsen på området er lav og det brukes betydelig med ressurser for å forsøke å innhente og systematisere informasjon fra ulike kilder. Dette gjør at det kan være vanskelig å gjøre gode risikobaserte kontrollutplukk og dermed bruke etatens kontrollressurser effektivt. Dersom forslaget fører til økt etterlevelse, kan Skatteetaten bruke etatens kontrollressurser mer effektivt.

Endringene i CRS forventes ikke å medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for Skatteetaten ut over hva som følger av vanlig forvaltning av ordningen. Det vil være nødvendig for Skatteetaten å gjøre enkelte endringer i eksisterende rapporteringsløsninger og sikre at opplysningspliktige blir tilstrekkelig informert og veiledet om de foreslåtte endringene.

8.2 Personvernkonsekvenser

8.2.1 Behandling av personopplysninger og retten til privatliv

Behandling av personopplysninger må følge de grunnleggende prinsippene i personvernforordningen artikkel 5 om blant annet formålsbestemthet og dataminimering. Det er videre et grunnleggende krav at all behandling av personopplysninger må ha et behandlingsgrunnlag, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1. Det følger av artikkel 6 nr. 1 bokstav c at behandlingen er lovlig dersom «behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige». Etter bokstav e er behandlingen lovlig når den er «nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt». Det følger videre av artikkel 6 nr. 3 at grunnlaget for behandlingen nevnt i nr. 1 bokstav c og e skal fastsettes i unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som den behandlingsansvarlige er underlagt. Det må altså foreligge et såkalt supplerende rettslig grunnlag etter nasjonal rett.

Etter Grunnloven § 102 har enhver «rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon». Bestemmelsen kom inn i Grunnloven som ledd i grunnlovsreformen i 2014. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ga uttrykk for at bestemmelsen blant annet omfatter «systematisk innhenting, oppbevaring og bruk av opplysninger om andres personlige forhold», jf. Innst. 186 S (2013–2014) s. 27. Grunnloven § 102 gir ikke anvisning på noen adgang til eller vilkår for å gjøre inngrep i rettigheten, men Høyesterett har lagt til grunn at det kan gjøres inngrep i retten dersom tiltaket har en tilstrekkelig hjemmel, forfølger et legitimt formål og er forholdsmessig, se Rt. 2014 s. 1105 avsnitt 28 og Rt. 2015 s. 93 avsnitt 60.

EMK artikkel 8 nr. 1 gir enhver «rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse». Det følger av artikkel 8 nr. 2 at det bare kan gjøres inngrep i retten når «dette er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter».

Behandlingen av opplysningene må dermed ha tilstrekkelig hjemmel, forfølge et legitimt formål og være forholdsmessig. Hjemmelskravet innebærer at rettsgrunnlaget skal være tilgjengelig og forutberegnelig, blant annet at det er formulert med tilstrekkelig presisjon, og at det sikrer et vern mot misbruk og vilkårlighet. Grunnlaget må derfor gi tilstrekkelig klare rammer for myndighetenes skjønnsutøvelse. Hvorvidt rettsgrunnlaget tilfredsstiller disse kravene, vil bero på en konkret vurdering av blant annet hvor inngripende den aktuelle behandlingen av personopplysninger er. Kravet om legitimt formål etter EMK artikkel 8 nr. 2 innebærer at inngrepet må være nødvendig av hensyn til «den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter». Kravet om at inngrepet må være «nødvendig i et demokratisk samfunn» er tolket slik at det må foreligge «a pressing social need», og at det må være forholdsmessighet mellom det legitime

formålet og inngrepet. Både gjennom hjemmelskravet og kravet om legitimt formål knytter proporsjonalitetskravet seg til en konkret vurdering av det enkelte inngrepet, og i utgangspunktet ikke til lovbestemmelsen som sådan.

8.2.2 Departementets vurderinger

Forslaget om opplysningsplikt for tjenestetilbydere av kryptoeiendeler vil innebære behandling av personopplysninger hos de opplysningspliktige og hos skattemyndighetene. Det vil også innebære et inngrep i retten til privatliv etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Kravene etter personvernforordningen, Grunnloven og EMK må dermed være oppfylt.

Forslaget til lovbestemmelse i skatteforvaltningsloven § 7-X vil, sammen med forskriftsbestemmelser i skatteforvaltningsforskriften, gi rettslige grunnlag for behandling av personopplysninger hos de opplysningspliktige og hos skattemyndighetene i samsvar med personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav c og e og nr. 3, Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8.

Inngrepet må være forholdsmessig og prinsippet om dataminimering må ivaretas.

Formålet med forslaget er å effektivisere skattefastsettingsprosessen både for den skattepliktige og skattemyndighetene. Forslaget vil bidra til likebehandling og motvirke skatteunndragelser. Departementet legger til grunn at kravene etter personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b om formålsbestemthet og kravet etter Grunnloven og EMK om at inngrepet må forfølge et legitimt formål, er oppfylt i denne saken. I EMK artikkel 8 nr. 2 nevnes hensynet til landets økonomiske velferd og å forebygge kriminalitet som relevante formål.

De foreslåtte reglene innebærer behandling av personopplysninger om tjenestetilbydere og brukere av tjenestene. Det er i all hovedsak de samme reglene som

EU innfører gjennom DAC8, med enkelte unntak som behandles særskilt under. EU legger til grunn at DAC8 er i tråd med de europeiske personvernreglene.¹⁰

Tjenestetilbydere skal etter forslaget innhente, bruke og utlevere personopplysninger. Det samme skal skattemyndighetene. Det skal behandles personopplysninger som navn, adresse, fødselsdato, personnummer (TIN) og skattemessig bosted. I tillegg vil det opplyses om hvilke typer kryptoeiendeler brukeren eier eller veksler. Forslaget innebærer ikke at det skal behandles særlige kategorier av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 9. Personopplysningene er nødvendige for å fastslå hvem brukeren er og hvor brukeren er skattepliktig. Opplysningene er etter departementets vurdering nødvendige for at rett skattepliktig skal bli skattlagt for inntektene.

Forslaget innebærer en plikt for tjenestetilbydere til å behandle flere personopplysninger enn det som følger av gjeldende skatteregler, noe som kan innebærer at personverninngrepet vil bli større. Personopplysningene som skal innhentes, er navn, skattemessig bosted, personnummer mv. Departementet påpeker imidlertid at tjenestetilbydere som blir opplysningspliktig etter forslaget, allerede er underlagt hvitvaskingsregler som i stor grad forutsetter innhenting av de samme opplysningene. Tjenestetilbyderne er underlagt de samme kravene til behandling av personopplysninger som andre, men det ligger en viss risiko i at opplysningskvaliteten vil kunne variere avhengig av tjenestetilbyderens profesjonalitet og størrelse. Enhver form for lekkasje eller datainnbrudd vil også ha større konsekvenser når opplysningene er mer detaljerte.

Skattemyndighetene mottar i dag en rekke tredjepartsopplysninger etter skatteforvaltningsloven kapittel 7, blant annet fra arbeidsgivere, banker og digitale plattformer som formidler utleie av bolig. Den som er opplysningspliktig etter disse

¹⁰ Direktiv 2023/2226 fortalen punkt 46

reglene, må identifisere de skattepliktige det gis opplysninger om. De ansatte i Skatteetaten har en streng taushetsplikt om opplysninger de får kjennskap til i arbeidet sitt, og etatens datasystemer er utformet slik at opplysninger behandles på en sikker måte.

Departementet foreslår å gå lenger enn det som følger av CARF. For det første foreslås det at opplysningspliktige tjenestetilbydere også skal gi opplysninger om brukere som oppgir at de ikke er skattemessig bosatt i Norge eller annet land som deltar i informasjonsutvekslingssamarbeidet. Slike opplysninger vil ikke ha direkte betydning for fastsetting av skatt i Norge eller utveksling av opplysninger med andre land. Formålet med den utvidede opplysningsplikten er å styrke skattemyndighetenes kontrollmuligheter ved at skattemyndighetene også kan vurdere troverdigheten av brukernes egenerklæringer. I tillegg vil forslaget forenkle rapporteringen for tjenestetilbyder, som da ikke trenger å vurdere hvilke jurisdiksjoner som er relevante for opplysningsplikten. Opplysningene vil omfatte brukerens navn, bosted, personnummer mv., og vil ikke være særlig sensitive. For tjenestetilbydere som rapporterer til norske skattemyndigheter, er det videre grunn til å anta at det er få brukere som ikke er skattemessig bosatt i Norge eller land Norge utveksler informasjon med.

For det andre foreslår departementet at det også skal rapporteres om brukernes innestående verdier. Disse opplysningene er nødvendige for å kunne fastsette skattepliktig formue. Opplysningene er nødvendige og lite sensitive, og tilsvarer alminnelige opplysninger som innhentes ved fastsetting av formuesskatt.

Innhenting av personopplysninger utgjør et inngrep etter personopplysningsloven. Formålet er å sikre opplysninger til bruk ved kontroll av skattefastsettingen, noe som er et legitimt formål. Departementet vektlegger at opplysningene er lite sensitive og er relevante for å oppnå formålet. Departementet legger derfor til grunn at inngrepet er forholdsmessig.

Skattemyndighetenes informasjonsutveksling med andre land, er hjemlet i OECDs og Europarådets multilaterale konvensjon om gjensidig administrativ bistand i skattesaker, jf. dobbeltbeskatningsavtaleloven. Opplysningene er omfattet av taushetsplikt og annen beskyttelse som følger av artikkel 22 i konvensjonen. Etter forslaget i høringsnotatet her skal norske skattemyndigheter utveksle informasjon i medhold av denne konvensjonen. Opplysninger som utveksles i medhold av konvensjonen, skal blant annet behandles som hemmelige av mottakeren, og skal beskyttes i samme utstrekning som opplysninger innhentet etter mottakerens interne rett. Videre skal opplysningene behandles i samsvar med sikkerhetsmekanismer avsenderen krever i samsvar med sin interne rett. Opplysningene kan uansett bare utleveres til personer eller myndigheter som er involvert i fastsettingen, innkrevingen, håndhevingen eller straffeforfølgning av skatteforhold eller har et tilsynsansvar. Mottakerne kan som hovedregel bare bruke opplysningene for de nevnte formålene. I tillegg kan opplysningene utleveres i offentlige rettssaker eller rettsavgjørelser knyttet til skatt.

I den utstrekning det følger av en gjeldende kompetent-myndighetsavtale om automatisk utveksling av opplysninger, skal norske skattemyndigheter etter forslaget også utveksle opplysninger de mottar fra tjenestetilbyderne med skattemyndigheter i land utenfor EU/EØS. Bestemmelsene i personvernforordningen kapittel V må da følges.

Selv om forslaget innebærer et inngrep i personvernet, mener departementet at forslaget bør gjennomføres. Opplysningene som skal rapporteres er nødvendige for skattemyndighetene i deres arbeid med skattefastsettingen. Tredjepartsopplysninger forenkler og effektiviserer skatteprosessen, og er en viktig del av vårt skattesystem. Det er behov for en opplysningsplikt for å forbedre skattemyndighetenes kontrollmuligheter og på den måten forebygge skatteunndragelse. For de skattepliktige kan skattefastsettingsprosessen forenkles, og skattemyndighetene kan veilede og kontrollere mer effektivt. Hensynet til internasjonalt samarbeid er også viktig. Som

nevnt har mange land allerede signert en intensjonsavtale om å gjennomføre standarden. Departementet viser videre til at skattepliktige etter skatteforvaltningsloven § 7-12 tredje ledd skal ha kopi av opplysningene som gis etter skatteforvaltningsloven kapittel 7. Den skattepliktige får da kunnskap om hvilke opplysninger som er gitt, og kan også kontrollere at opplysningene er riktige. Etter departementets vurdering veies personvernulempene ved forslaget opp av nytten ved rapporteringen, slik at tiltaket er forholdsmessig.

Departementet kan ikke se at det finnes mindre inngripende alternative fremgangsmåter som i tilstrekkelig grad ivaretar de aktuelle hensynene. Departementet viser til at skattemyndighetene de siste årene har brukt mye ressurser på kontroll og veiledning, men at slike tiltak ikke er tilstrekkelig til å sikre de skattepliktiges etterlevelse av opplysningsplikten.

Samlet sett vurderer departementet det slik at inngrepet er nødvendig og forholdsmessig og i samsvar med kravene etter personvernforordningen, Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8.

9 IKRAFTTREDELSE

Departementet tar sikte på at lovendringene trer i kraft 1. januar 2026. Første rapportering til skattemyndighetene skal skje i første halvdel av 2027, med første utveksling sommeren 2027. Opplysningspliktige tjenestetilbydere må innhente egenerklæring for eksisterende brukere innen 12 måneder etter ikrafttredelse.

10 LOVFORSLAG

I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 7-3 første ledd bokstav g skal lyde:

g. låneformidlingsforetak, jf. *låneformidlingsloven § 2-2*

§ 7-3 annet ledd ny bokstav h og i skal lyde:

h. *spesifiserte elektroniske pengeprodukter*

i. *digitale sentralbankpenger*

§ 7-3 tredje ledd fjerde punktum skal lyde:

Det kan gis forskrift om konsekvensene av at *fremgangsmåten ikke blir fulgt*, herunder *at kontoavtale kan sperres, avsluttes eller ikke kan inngås*.

Ny § 7-X skal lyde:

§ 7-X *Opplysninger om kryptoeiendeler*

(1) Vekslings- og oppbevaringstjenester har plikt til å gi opplysninger om kryptoeiendeler og andre finansielle forhold. Departementet kan gi forskrift om hva som regnes som kryptoeiendel og nærmere avgrensninger av hvilke tilbydere av vekslings- og oppbevaringstjenester som er opplysningspliktige.

(2) For den enkelte bruker av tjenesten, skal det blant annet gis opplysninger om

- a. vekslinger mellom kryptoeiendeler og offisiell valuta*
- b. vekslinger mellom kryptoeiendeler*
- c. overføringer av kryptoeiendeler som vederlag for kjøp eller salg av varer eller tjenester*
- d. annen vekslings eller overføring av kryptoeiendeler som ikke er dekket av bokstav a, b eller c*
- e. innestående verdier*

Departementet kan gi forskrift om hvilke opplysninger som skal gis, hvilke brukere det skal gis opplysninger om og beregning av markedsverdien av kryptoeiendeler og utenlandsk valuta.

(3) Opplysningspliktige skal identifisere brukere av tjenesten. For brukere som er juridiske personer, skal opplysningspliktige også identifisere reelle rettighetshavere. Departementet kan gi forskrift om hvilke opplysninger som skal gis og fremgangsmåten ved slik identifisering, herunder om innhenting av egenerklæring om skattemessig bosted mv. Det kan gis forskrift om konsekvensene av at fremgangsmåten ikke blir fulgt, herunder at det ikke kan gjennomføres overføringer eller transaksjoner på vegne av brukeren. Det kan også gis forskrift om at opplysningspliktige skal oppbevare opplysninger og dokumentasjon benyttet i forbindelse med identifisering og overføring.

(4) Dersom opplysningspliktig etter denne bestemmelsen innretter seg for å unngå at opplysninger blir utvekslet etter overenskomst med fremmed stat, skal pliktene etter denne bestemmelsen likevel gjelde. Opplysningspliktig som har grunn til å tro at bruker eller annen person har innrettet seg for å unngå at opplysninger blir utvekslet etter overenskomst med fremmed stat, skal foreta undersøkelser for å avkrefte eller bekrefte mistanken. Dersom mistanken ikke kan avkreftes, skal den opplysningspliktige gi de opplysningene som foreligger, herunder om de forholdene som har medført mistanke.

§ 11-1 første ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder plikt til å oppbevare dokumentasjon i samsvar med bestemmelser gitt i eller i medhold av § 7-3 tredje ledd og § 7-X tredje ledd.